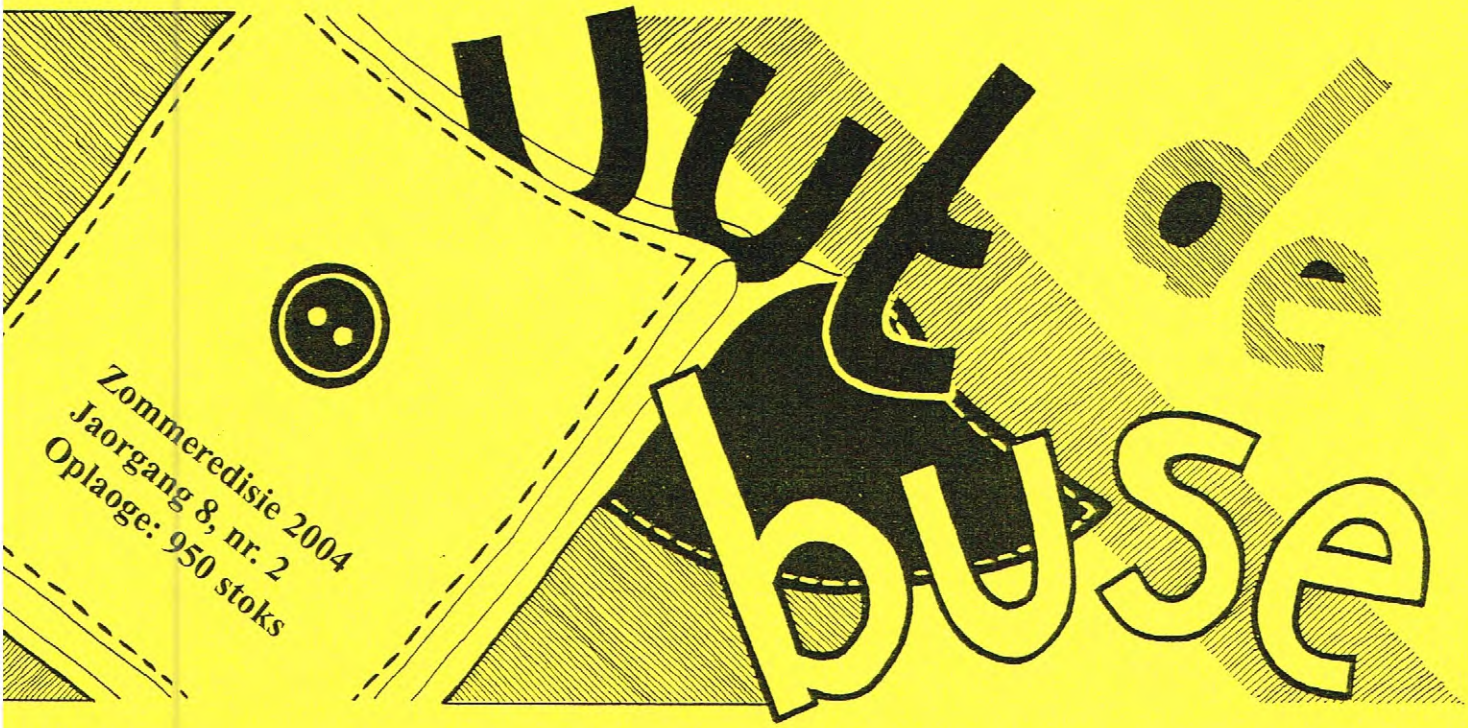

BESTE KIENDER!

Kieken jim allegere ok zo naor de zommervekaansie uut? Zes lange weken vri'j, wat heerlik is dat, now? Mar vaeks bin die laeste weken van et schoelejaor ok hatstikke fijn, of niet dan. Schoelereisies, sportdaegen en nuum mar op.
De kiender in et verhael van Ronja dat op de volgende bladziede begint, hebben ok zin an de vekaansie. Ze zitten, krek as jim, now nog op schoele, mar hebben vanmiddag vri'j. Ze besluten om mit mekeer te piknikken in de bos. Mar as ze daor een posien binnen, heuren ze inienen een geluud...
Op bladziede viere en vufe staon een peer vraogen en opdrachten die mit et verhael te maeken hebben. Op bladziede vufe kun jim butendat vier mooie moppen lezen.
Op bladziede zesse is weer hiel wat eers te vienen. Daor kuj' wat lezen over een hiele biezundere boom. Staon d'r bi'j jim in et dörp ok biezundere bomen daor een verhael bi'j heurt? Kiek mar es goed om je henne of vraog d'r mar es naor!
Op bladziede zeuven staot ok dit keer een deurstreeppuzel. De woorden die daor in verburgen binnen hebben allegere te maeken mit de vekaansie. As jim alle woorden votstreept hebben, blieven d'r nog veertien letters over. Die vormen mit mekere ok een woord dat mit de vekaansie te maeken het. Aachterop het Jochem et dit keer te doen mit de pelisie. Mar hi'j het now es een hiele goeie oplossing veur zien perbleem, vienen jim ok niet?

****

Vekaansiegrap ??

****

Twie mannen bin in de Alpen en klimmen op een barg.
Dan vaalt d'r iene naor beneden in een diepe kloof.
'Hej' je zeer daon?' raost de aander.
'Nog niet,' is et antwoord, 'ik bin nog an et valen...'

****

EEN VRI'JE MIDDAG

(Een verhael van Ronja)

'Mem, memmie? Et is zok mooi weer. Meugen we vanmiddag piknikken in de bos? Mag et, mem?'
Ina en Pieter kieken mem ofwaachtend an. Zol et meugen? Gelokkig, mem nikt.
'Enne... maekt mem dan broties en ranja veur oons? Ik daenke dat Henk en Kees-Jan ok wel mit willen,' zegt Pieter.
'Dan vraog ik Sieteke en Hillie,' ropt Ina. 'Het mem wel zoveul brood?'
Mem zegt dat et wel in odder komt.
Middags om een uur of twieje kommen de kammeraoties d'r an. Ze hebben allemaole wat mitkregen van heur mem. Stokkies komkommer, een peer appels, een poede chips en een stok of wat milky ways. Pieter het van mem een oolde deken kregen, daor kun ze mooi op zitten.
'Niet te veer de bos in en bi'j mekere blieven en veur et eten weer thuuskommen,' waorschouwt mem nog, en dan zet et spul of.
Ze weten een mooi plakkien dat niet te veer vot is. Daor kuj' hiel mooi speulen, tikkertien en votkroepertien en zo. As ze waarm en muui binnen van et speulen, leggen ze de deken onder een oolde denneboom. De takken hangen naor onderen, dat et liekt krek as zitten ze onder een gruun dak. Ina legt een theedoek op de deken en daor wodt de etensboel op uutstald.
Inienen stikt Kees-Jan de vinger op.
'Stil es,' zegt hi'j, 'heuren jim dat ok? Krek as jankt d'r wat.'
Ja, now heuren de eren et ok. Wat zol dat wezen kunnen? Grif gien knien of een haeze, die maeken niet zokke geluden. De jongen willen wel even kieken.
'Mem het zegd dawwe bi'j mekaander blieven moeten,' zegt Ina, 'en ok niet te veer de bos in gaon meugen.'
Tja, dat is een perbleem. Hoe lossen ze dit op?

Henk het een goed plan. 'Weej' wat we doen? De maegies blieven hier, en wi'j gaon zuken. Hebben jim allegere een buusdoek bi'j jim? Die bienen wi'j dan om de zoveul meter an een boom, dan kuwwe altied de weg weerommevienen. As et te lange duurt, moe'n jim roepen gaon, dan kommen wi'j weer op dat geluud of.'
En zo gebeurt et. De jongen klauteren over boomstronken en deur gröppies. Now en dan moe'n ze om een brummelpolle henne. Iederkeer as ze een buusdoek an een boompien bienen, luusteren ze even as ze de goeie kaante nog opgaon. Hoe dieper ze de bos inkommen, hoe donkerder et wodt. Et blaederdak is hier zo dichte dat de zunne d'r amper deurhenne kommen kan. Ze zien grote mieghummelbulten, daor gaon ze mit een boge omhenne. Veur mekere willen ze niet weten dat ze eins wel een betien benauwd binnen. Henk het een grote takke oppakt.

Daor trekt hi'j de hieltied een dikke strepe mit in de grond. Hi'j wil niet verdwelen.
Et geluud komt al dichterbi'j. Wat zol et toch wezen? Zol et misschien een vos wezen? De jongen hebben nog nooit een vos in et echt zien. Ze hebben d'r gien idee van hoe groot zoe'n beest is. Net zo groot as een flinke hond, daenken ze.
Inienen zien ze wat bewegen. Veurzichtig gaon ze veerder. Wat zit daor bi'j die iekenboom? Daor zit een bruun besien. Toch een vos? Och heden, nee. Et is een hontien. Mit een dik touw zit et an de boom vaastebunnen. As et de jongen zicht, hoolt et op mit janken. Et hoolt et koppien wat schieve en et stattien kwispelt henne-weer. 'Maek mi'j now los, ik vien et hier niet aorig,' liekt et zeggen te willen.

'Et is nog mar een puppie,' zegt Kees-Jan. Bi'j him hebben ze thuus ok honnen, dat hi'j kan et weten. 'We maeken et touw bi'j de boom los, want as we et hontien losmaeken, lopt et misschien vot en dan kan et wel verdwelen,' zegt hi'j.
Dan beginnen ze an de weerommereize. Et hontien lopt gedwee mit. Ze bin net bi'j de dadde buusdoek as de maegies beginnen te raozen. Et duurt heur zeker te lange.
De jongen roepen weeromme dat ze d'r ankommen. Evenpies laeter zit et hiele spul weer op 'e deken. Sieteke voert et hontien stokkies brood.
'Wat gemien,' zegt ze, 'om jow zo aachter te laoten, vaastebunnen an een boom. Wie dot zoks now? En ie bin zoe'n lief hontien.'
Hillie aait et besien over de rogge, wat zol ze graeg een hontien hebben willen.
'Van wie zol et wezen? Zollen we et holen meugen? En mag ik et dan hebben, as et temeensen mag van mem?' vragt ze.
De eren overleggen even. Ze hebben allemaole wel een troeteldier. Een hond of knienegies of een kavia, mar 't is waor, bi'j Hillie thuus hebben ze gien dieren.
'Is jow mem soms allergisch?' vragt Pieter. Daor wet Hillie niks van. Ze besluten dat et hontien mitgaot naor Hillie en as et niet mag van heur mem, dan kun ze altied nog zien. Drok praotende stappen ze weer op 'e fiets. Et hontien komt in een grote tasse bi'j Pieter aachterop. Et liekt d'r zuver wel nocht an te hebben.
Hillie heur mem staot wel even reer te kieken. Zomar een hontien. Et besien kikt heur vraogend an. Et stattien wiebelt dat et een lust is.
'Now, veuruit dan mar,' zegt mem. 'Mar ie moe'n wel helpen mit et uutlaoten en zo, ok as et es gien mooi weer is.'
Dat belooft Hillie grif. Ze is zo bliede, ze tuut heur mem op beide wangen.
Kees-Jan gaot hadde naor huus. Ze hebben daor nog een maantien staon dat veur heur eigen honnen te klein wodden is. Even laeter is hi'j d'r weer. Mit de maande, een deken en ok nog wat honnebrokkies. Hillie het een oold bod vunnen, daor dot ze wat waeter in. Et hontien het dust.

'Hoe gaoj' him numen, Hillie,' vragt Ina. 'Wiebelstattien zol wel goed bi'j him passen.'
Mar dat vint Hillie te lange: 'Wiebelstattien, hier', en et hontien is ondertied de diek al uut. Et moet een kotte naemen wezen.
'Ik nuum him Juno,' zegt ze, 'want we hebben him in juni vunnen.'
Ja, daor kan iederiene vrede mit hebben. 'Juno, Juno, kom es hier,' roepen ze.
Et hontien luustert nog niet arg goed. Mem zegt dat dat wel komt. Hillie moet et iederkeer as ze him eten geft mar bi'j die naeme roepen, dan went et d'r gauw genoeg an.

Aovens ligt Juno in de maande bi'j Hillie op 'e slaopkaemer. Mem het d'r een oolde trui van Hillie in legd, dat is lekker waarm. Juno het him d'r hielendal indri'jd. Et duurt mar evenpies en dan bin ze allebeide in de slaop. Waor zollen ze van dromen?

*****

VRAGEN OVER HET VERHAAL VAN RONJA

1. Hoeveel kinderen komen er in het verhaal voor en hoe heten ze?

_____

_____

2. Het verhaal gaat over een hondje. Maar er worden ook een paar andere dieren in genoemd. Welke zijn dat?

_____

_____

3. In het verhaal worden twee spelletjes genoemd: 'tikkertien' en 'votkroepertien'. Weet je welke twee spelletjes bedoeld worden?

_____

_____

4. Hieronder zie je een rijtje met Stellingwerfse woorden uit het verhaal. In elk woord ontbreken een paar letters. Probeer met de juiste letters het woord weer kompleet te krijgen. Naast het woord mag je de Nederlandse vertaling schrijven.

Stellingwarver woorden	***Nederlandse woorden***
ka _ mera _ ties	_____
thu _ skom _ en	_____
bu _ sdoe _	_____
v _ rdwel _ n	_____
ev _npi _ s	_____
_ laopka _ mer	_____

MOPPIES/GRAPPIES

Zalve

Een maegien moet van heur mem naor de drogist om een zalfien op te haelen. As de drogist vragt om welk zalfien et gaot, zegt ze verlegen:
'Ik weet niet meer percies hoe et zalfien hiet, mar ik weet wel dat d'r methylamminodimethylphenylnyrazolonapol in zit.'

Zwemles

Een visker is bi'j et kenal an et visken. Dan komt d'r een pelisieman an en die zegt: 'Man, wat doej' toch. Heb ie dat bottien mit 'Verboden te vissen' niet zien?'
'Jaowel, agent,' zegt de man. 'Mar ik bin hielemaole niet an et visken. Ik leer mien piere et zwemmen!'

Pleisters

Een vrouw vragt an heur man die niet zo handig is om een schilderi'j op te hangen. Ze vertelt him dat de haemer in de keukenlae ligt en de spiekers in een bakkien in et kassien d'r onder. 'De pleisters zitten in et medesienekassien,' zegt ze d'r veur alle zekerhied aachteran...

Geld

Midden in de naacht wodt d'r bi'j de femilie Dommel inbreuken. Inienen staot de man in de slaopkaemer van meneer Dommel.
'Zuken jow wat?' vragt meneer Dommel.
'Ja, geld vanzels!' brult de inbreker.
'Mag ik jow dan helpen mit zuken?' lacht meneer Dommel.

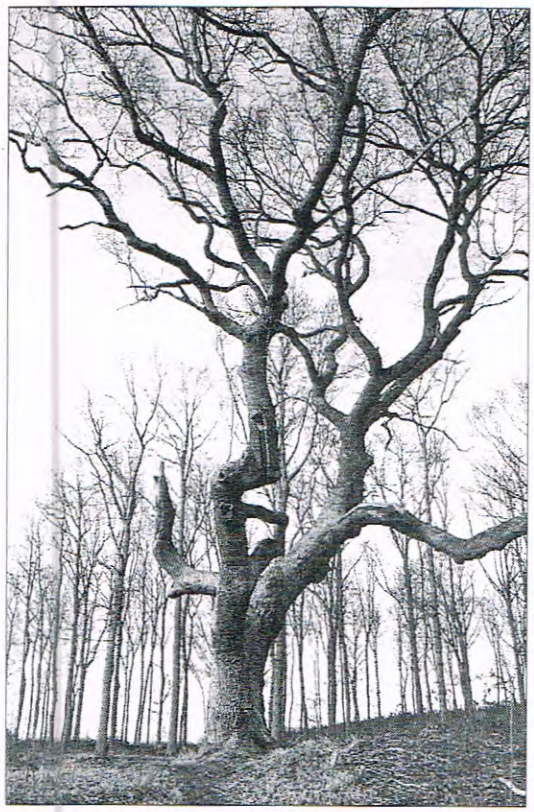

De Bekhofschaans beginjaoren '90 in de veurige ieuw.

EEN BIEZUNDERE BOOM

De boom in 2003.

In Berkoop (Oldeberkoop) kuj' nog een hiele biezundere boom vienen. Et gaot om een stokoolde ekkelboom die vlakbi'j et reviertien de Lende staot.
De boom staot op de Bekhofschaans. Een schaans is een dikke bulte grond die de meensken of soldaoten hiel vroeger in oonze streken wel maekten. Ze deden dat om heur in tied van oorlog te beschaarmen tegen de vi'jaand.
Op de schaans bi'j Berkoop is doe ooit een ekkelboompien plaant. Een posien leden is deur de heer Stuurman van Berkoop uutrekend hoe oold de boom is. Hi'j dee dat mit alderhaande opmetings, berekeningen en vergeliekings. De uutkomst was dat de ekkelboom op de Bekhofschaans rond 1770 plaant is.
Jammer genoeg het de boom d'r zien langste tied wel staon. Dat kun jim op de foto's wel zien. In de beginjaoren '90 van de veurige ieuw was hi'j al niet meer in zoe'n beste staot. Mar aj' de foto van een jaor leden zien, is et hielemaole niet best. Jammer, vienen jim ok niet?
Och ja, hoe de Bekhofschaans an zien naeme kommen is, vertellen we jim ok nog even. In ien van de oorloggen vroeger was et op een dag aorig rustig. Iene van de soldaoten die veilig aachter de schaans zat, stak een piepien op, gong staon en keek mooi om him henne. Niet lange, want inienen wodde d'r op him scheuten. Et gong krek goed mit de soldaot, alliend zien piepe wel dwas deurmidden.
'Oe here,' staemelde de soldaot van schrik. 'Dat was krek bi'j de bek of!' En vanof die tied hiet de schaans de Bekhofschaans. Mar as dat allegere wel waor is..?

****

D-E-U-R-S-T-R-E-E-P-P-U-Z-E-L

****

autokaorte
bargen
buten
butenlaand
dunen
greens
hemd
hotel
ies
kamperen
koffer
parresol
reizen
spellegies
speulen
straand
tente
uutslaopen
vekaansie
vliegeren
vri'j
zee
zeilen
zommer
zunne
zunnebrille
zwembad
zwemmen

Z	W	E	M	B	A	D	V	K	E	A	B
U	O	N	E	P	O	A	L	S	T	U	U
N	E	M	M	E	W	Z	I	M	N	Z	T
N	K	A	M	P	E	R	E	N	E	E	E
E	E	S	N	E	E	R	G	P	T	I	N
B	E	L	P	A	R	R	E	S	O	L	L
R	A	D	U	N	E	N	R	E	D	E	A
I	E	R	N	E	Z	I	E	R	N	N	A
L	V	F	G	R	P	E	N	Z	A	N	N
L	B	R	F	E	T	S	L	E	A	U	D
E	E	U	I'J	O	N	R	R	E	R	Z	M
E	A	U	T	O	K	A	O	R	T	E	E
S	E	I	G	E	L	L	E	P	S	O	H
V	E	K	A	A	N	S	I	E	I	N	H

In de deurstreeppuzel zitten alderhaande woorden verstopt die mit de zommervekaansie te maeken hebben. Naost de puzel zien jim ze allegere staon. De woorden kun d'r horizontaal, vertikaal of diagonaal in zitten en nog aachtersteveuren ok.
As alle woorden votstreept binnen, blieven d'r nog veertien letters over. Aj' die aachter mekere zetten, ontstaot d'r nog een woord dat mit de vekaansie te maeken het. Welk woord is dat?

— — — — — — — — — — — — — —

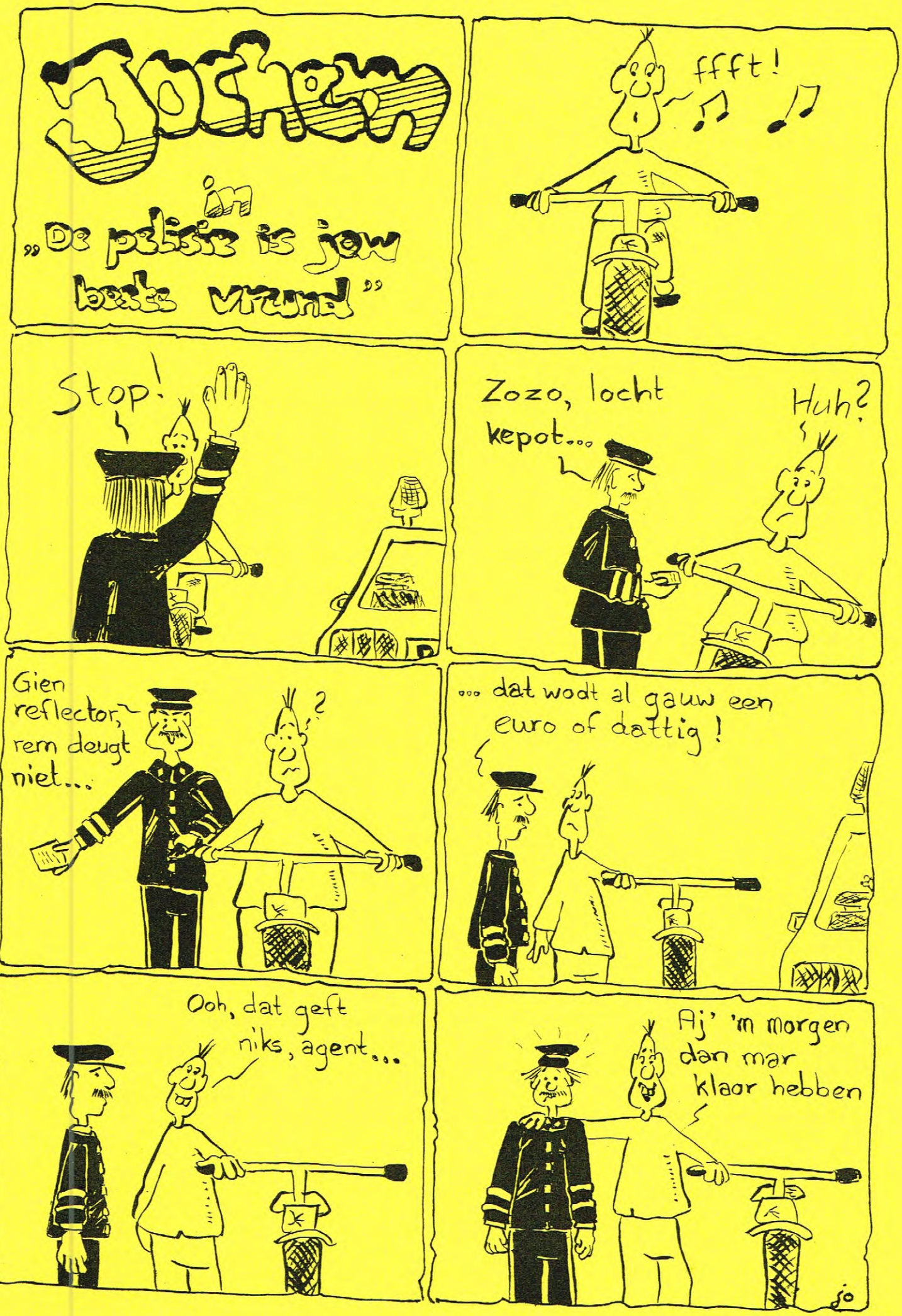
Jochem
in
„De politie is jow beste vrund"
ffft!
Stop!
Zozo, locht kepot...
Huh?
Gien reflector, rem deugt niet...
?
... dat wodt al gauw een euro of dattig!
Ooh, dat geft niks, agent...
Aj' 'm morgen dan mar klaor hebben